Kasteopas

Kuusamon seurakunta

Perheeseenne on syntynyt lapsi

Lämpimät onnittelut ja Jumalan siunausta koko perheellenne! Perinteisesti lapsen ensimmäinen juhla on kastejuhla. Olette ehkä jo miettineet, miten juhlistatte lapsenne syntymää ja millaisen kastejuhlan haluatte järjestää. Mahdollisuuksia on monia. Kastejuhla on perheen ja suvun yhteinen juhla ja se voidaan toteuttaa pienimuotoisesti tai laajemman juhlaväen kesken – mikä perheellenne onkaan luontevinta. Tämän oppaan tarkoituksena on auttaa teitä suunnittelemaan kastejuhlaa. Löydät oppaasta ohjeita ja vinkkejä, sekä yhteystiedot seurakunnan kirkkoherranvirastoon ja papistolle.

Täynnä kiitosta ja hämmästystä, tuuditamme vastasyntynyttä, edessäsi elämämme Luoja, edessäsi elämämme Luoja. Virsi 217:1

Kasteesta

Lapsen syntymä muuttaa elämää. Odotus ja toiveet täyttyvät, kun vastasyntyneen pienokaisen saa vihdoin syliinsä. Lapsi on lahja ja vanhemmuus mahdollisuus kasvaa ihmisenä. Raamatun mukaan Jumala on Luoja ja kaiken elämän antaja. Hän on myös rakkauden, viisauden ja rohkeuden lähde ja siksi onkin hyvä kääntyä hänen puoleensa etsimään siunausta vanhemman tehtävässä.

Kaste perustuu Jeesuksen opetuslapsilleen antamaan kehotukseen. Kaste- ja lähetyskäskyssä hän kehottaa:

Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni: kastakaa heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja opettakaa heitä noudattamaan kaikkea, mitä minä olen käskenyt teidän noudattaa (Matt.18:18-20).

Kaste on sakramentti ja toimitus, jonka kautta tullaan Jumalan lapseksi, Jeesuksen opetuslapseksi ja maailmanlaajuisen kristillisen kirkon ja seurakunnan jäseneksi. Kasteessa ihmiselle lahjoitetaan Jumalan suuret lahjat, syntien anteeksiantamus, pelastus ja iankaikkinen elämä. Kaste kantaa kastettua eli kristittyä koko hänen elämänsä ajan.

Kastejuhlassa läheiset, perhe ja kummit ja muu juhlaväki rukoilevat yhdessä kastettavan puolesta ja pyytää Jumalalta kaikkea hyvää hänen elämäänsä. Tämä rukous on saattelemista ja varustamista elämän tiellä eteenpäin.

Kasteeni minut kirkkoon liittää, Jumalan suureen perheeseen. Yhdessä saamme lsää kiittää ja tehdä matkaa taivaaseen, toistemme kuormaa kantaen vain luottaa voimaan Jeesuksen. Virsi 215:6

Kasteen edellytykset ja ajankohta

Alle 12-vuotiaan lapsen kastamisen edellytyksenä on, että ainakin toinen vanhemmista on evankelisluterilaisen kirkon jäsen. Jos lapsi on 12–15-vuotias, hänet voidaan kastaa ja liittää evankelisluterilaisen kirkon jäseneksi, vaikkei kumpikaan vanhemmista olisi kirkon jäsen.

Kuvat: Miia Hyypiö

Lapsen nimi tulee rekisteröidä 3 kuukauden kuluessa lapsen syntymästä. Suositus on, että kaste toimitettaisiin, kun lapsi on noin kahden-kolmen kuukauden ikäinen. Joissain tilanteissa lasta ei ehditä tai voida kastaa suosituksen mukaisesti. Näissä tapauksissa on hyvä keskustella oman seurakunnan kirkkoherran kanssa ja varmistaa asianmukainen toimintatapa.

Herra, olet Luojani, tunnet minut tarkasti.
Sinulta sain elämäni, suojelit jo syntymäni.
Olen ihme, tiedän sen, sinulle tuon kiitoksen. Virsi 808:1

Kastejuhlaa voidaan viettää myös rippikoulun yhteydessä, jos nuorta ei ole kastettu aikaisemmin. 15 vuotta täyttänyt alaikäinen lapsi voidaan kastaa ja liittää kirkon jäseneksi vanhempiensa luvalla. Samoin aikuinen voidaan kastaa, jos häntä ei ole aiemmin kastettu.

Hätätilanteessa voidaan joutua kastamaan lapsi jo ennen varsinaista kastetoimitusta. Mikäli pappia ei saada paikalle, kasteen voi toimittaa evankelisluterilaisen kirkon jäsen tai muu kristitty. Hätäkasteesta tulee ilmoittaa ja hätäkasteen vahvistaminen tapahtuu myöhemmin papin toimesta.

Tuomme luokse Jeesuksen, rakkaan lapsen pienoisen.
Hän saa turvan kestävän, kasteen lahjan, elämän. Virsi 218:1'

Lapsen nimen valinta

Lapsen nimen valinta on vanhemmille tärkeä tehtävä. Usein se vaatii pohdintaa ja keskustelua. Vanha tapa on ollut, että lapsen nimet kerrotaan ensimmäisen kerran vasta kasteen yhteydessä. On mahdollista toimia myös toisin: lapsen nimi voi olla käytössä jo ennen kastetta. Kaste ei vahvista lapsen nimeä, vaan se tapahtuu vasta siinä vaiheessa, kun nimi merkitään väestötietojärjestelmään.

Lapsella voi olla neljä etunimeä. Nimeksi ei voida hyväksyä nimeä, joka on jollain tavalla sopimaton tai jonka käytöstä on haittaa. Nimeä valitessa apua saa Digi- ja väestötietoviraston nimipalvelusta osoitteessa www.dvv.fi/nimipalvelu tai verkkopalvelu.vrk.fi/nimipalvelu/. Palvelusta voi tarkistaa harvinaisemman nimen yleisyyden. Harvinaisten nimien kohdalla niiden hyväksyttävyys harkitaan tapauskohtaisesti ja päätös tehdään Digi- ja väestöviraston toimesta.

Mikäli vanhemmilla on yhteinen sukunimi, saa lapsi automaattisesti saman sukunimen. Jos taas vanhemmilla on eri sukunimet, lapsen sukunimi ilmoitetaan seurakunnalle lapsen nimen rekisteröinnin yhteydessä. Isyyden tunnustaminen tehdään yleensä jo raskauden aikana neuvolassa ja päätös isyyden vahvistamisesta tulee lapsen ollessa noin 2 kuukauden ikäinen. Jotta lapselle voi antaa isän sukunimen, tulee olla päätös isyyden vahvistamisesta. Jos vanhemmilla on jo aikaisempi yhteinen ja yhteisessä huollossa oleva lapsi, saa nuorempi lapsi saman sukunimen kuin vanhemmalla sisaruksella on.

Kastemaljan äärellä, Isä, kutsut nimeltä
lapseksesi jokaisen, seuraajaksi Jeesuksen. Virsi 219:2

Kummit

Kummi on henkilö, jonka vanhemmat ovat valinneet lapsensa erityiseksi rinnalla kulkijaksi. Kummius on luottamustehtävä. Kummina voi toimia rippikoulun käynyt konfirmoitu evankelisluterilaisen kirkon jäsen. Suositus on, että kastettavalla olisi vähintään kaksi kummikelpoista henkilöä. Kummien rekisteröintiä varten tarvitaan aina kummin nimi ja henkilötunnus.

Kuvat: Miia Hyypiö

Myös joidenkin muiden kristillisten kirkkojen jäsenet voivat toimia kummeina (tämä kummikelpoisuus tulee aina tarkistaa kirkkoherranvirastossa tai papin kanssa). Toiseen kristilliseen kirkkoon kuuluvan henkilön mahdollisten syntymä- ja kastetodistusten hankinta kummiuden rekisteröintiä varten voi kestää joskus pitkäänkin, siksi kannattaa olla yhteydessä kastepappiin nopeasti asian suhteen.

Kummin tehtävänä on toimia kasteen todistajana, siksi on suotavaa, että kummi pääsisi mukaan kastetoimitukseen. Tämä ei kuitenkaan ole edellytys kummiudelle.

Lisäksi kummin tehtävänä on olla kastetun aikuinen ystävä ja parhaassa tapauksessa elinikäinen rinnalla kulkija. Kummin tehtävänä on myös huolehtia lapsen kristillisestä kasvatuksesta yhdessä vanhempien kanssa. Tämän vuoksi kummeiksi valitaan toisia kristittyjä. Uskonnottomat ystävät voivat olla muuten tärkeitä ihmisiä lapsen elämästä. Kummilasta voi muistaa päivittäin rukouksin.

Vanhempien rinnalla kummit ovat tukena
rukouksissa muistaen, kuunnellen ja tukien. Virsi 218:4

Järjestelyt

Kastejuhlan järjestely kannattaa aloittaa vauvan syntymän jälkeen ottamalla yhteys oman seurakunnan kirkkoherranvirastoon. Kun kasteen ajankohta on sovittu, voidaan varata pappi ja tarvittaessa kastepaikka. Kuusamon kirkkoherranviraston puhelinnumero on 050 310 5812.

Kuusamon seurakunnassa kasteita voidaan toimittaa kodeissa, Kuusamon Pyhän Ristin kirkossa ja Käylän kirkossa sekä seurakuntatalolla isossa salissa ja takkahuoneella. Myös jokin muu paikka on mahdollinen perheen toiveiden mukaisesti. Kirkkotilaa on mahdollista varata kastejuhlaan,

Kuvat: Miia Hyypiö

mutta on hyvä huomata, että lapsi voidaan kastaa myös jumalanpalveluksen yhteydessä. Pääsääntöisesti kastetoimitukset pidetään lauantaisin tai sunnuntaisin, mutta myös muut päivät ovat mahdollisia.

*Pyhä Isä Jumala, kuule meitä armossa. Siunaa tätä pientä lasta, omaksesi hänet kasta, hoida nyt ja vasta. V*irsi 216:1

Ennen kastetta käydään kastekeskustelu papin kanssa. Keskustelu käydään kasvokkain tai puhelimitse. Pappi ottaa yhteyttä sopiakseen ajan perheen kanssa. Kastekeskustelussa käydään läpi perheen ajatuksia ja toiveita kastetilaisuuden suhteen ja keskustellaan kastetilaisuuden kulusta ja virsitoiveista sekä juhlavieraiden osallistumisesta

itse toimitukseen. Kastekeskustelussa pappi kysyy myös kummien nimet ja henkilötunnukset.

Seurakunta on lähettänyt perheelle kotiin Lapsen tietojen ilmoittaminen-lomakkeen, johon on jo valmiiksi kirjattu tietoja. Vanhempien tulee täyttää tämä lomake omalta osaltaan. Kastekeskustelun tai viimeistään kastetoimituksen yhteydessä lomake annetaan papille, joka täyttää tiedot kasteesta ja toimittaa lomakkeen eteenpäin kirkkoherranvirastoon.

Seurakunnastamme on mahdollista lainata kastejuhlaa varten kastemekko ja kastemalja. Asiasta tulee sopia etukäteen papin kanssa. Kastejuhlan yhteydessä on myös mahdollista toimittaa avioliiton solmiminen tai kodin siunaaminen. Näistä on myös sovittava aina etukäteen papin kanssa.

Pappi toimittaa kastejuhlan, mutta kastetoimituksessa on monia tehtäviä, joihin kastettavan läheiset voivat osallistua. Näitä tehtäviä ovat mm. raamatun tekstien luku, vauvan

pään pyyhintä ja yhteisen esirukouksen lukeminen. Kastetoimituksen virret lauletaan yhdessä ja on myös mahdollista liittää kastetoimituksen yhteyteen läheisten tai vieraiden esittämää laulua tai soittoa. Myös näistä sovitaan etukäteen papin kanssa.
Kastejuhlassa on oltava paikalla vähintään kaksi henkilöä, jotka voidaan kirjata kasteen todistajaksi. Kummit toimivat pääsääntöisesti kasteen todistajina, mutta jos he eivät pääse paikalle, todistajina toimivat muut henkilöt. Todistajien nimiä ei kirjata mihinkään ylös muutoin kuin tilanteessa, jossa paikalla ei ole kuin perhe ja kaksi todistajaa.

Kastejuhlan jälkeen pappi antaa vanhemmille kastetodistuksen ja kummeille kummitodistukset. Kaste voidaan merkitä vihkiraamattuun. Jos vanhemmat antavat luvan, lapsen nimi kerrotaan sunnuntain jumalanpalveluksessa kirkollisissa ilmoituksissa ja samalla kiinnitetään Pyhän Ristin kirkossa olevaan kastepuuhun sydänlehdykkä, jossa on lapsen nimi. Myös paikallislehtien Kirkolliset ilmoitukset-palstalla julkaistaan lapsen nimi, jos vanhemmat antavat siihen luvan. Myöhemmin lapsi kutsutaan Körökörö-kirkkoon, jossa perhe saa itselleen lapsen kastesydämen kastepuusta.

Jumala meitä kutsuu nyt suojaan turvaisaan.
Jumala meitä kutsuu ja kantaa voimallaan.
Milloinkaan ei Hän hylkää, lastensa kanssa hän on.
Jumalan kämmenellä ei kukaan ole turvaton. Virsi 499:2

Kastejuhlan kulku

(suluissa olevat kohdat voidaan jättää pois)

1. Alkuvirsi
2. Alkusiunaus
3. Johdantosanat
4. (Psalmi)
5. Kysymykset tai kehotus, lapsen nimen kertominen
6. Ristinmerkillä siunaaminen
7. Rukous
8. Raamatunluku
9. Puhe
10. (Virsi)
11. Kastekäsky
12. Uskontunnustus
13. Kastaminen
14. (Virsi)
15. Yhteinen esirukous
16. Isä meidän-rukous
17. Herran siunaus
18. Virsi

Tilaisuuteen sopivia virsiä löydät virsikirjasta numeroilla 214-219, 464-471, 490-503, 806–810. Myös internetistä löytyy kastetilaisuuden virsiä kuunneltavassa muodossa. Kastetilaisuudessa voidaan laulaa myös nuoren seurakunnan veisuja, Siionin lauluja tai muita hengellisiä lauluja.